העולם הזה

השבועון הסצויר
לאינפורמציה

רח׳ נלילקסון 8 תל־אביב
(ליד תיאטרון „אהל״)
מען המערכת: „עולם־הזה״
ת. ד. 186 טל. 26755
מו״ל: העולם הזה בע״מ
פום, ישראל בע״מ. ת״א

השער

מפקד כיתת רגלים
שמואל דואק
(ראה דו״ח על צה״ל)

עורך משנה, כיתוב:
ישעיהו לביא

הכתב הראשי:
שמואל שרת

חברי המערכת:
דוב איתן, משה בן־אפרים, יחיאל בשן, יהודה גבאי, ניצה גבי, לילי גלילי, רותי ורד, בוזי זהבי, אוסקר טאובר, עמוס קינן, סילבי קשת.

מ״מ ראש מערכת ירושלים
יחזקן אורן

מנהל מעבדה:
דוד פרייס

ראש המנהלה:
שלמה הדרי

העורך הראשי:
אורי אבנרי

ראש המערכת:
שלום כהן

עורך משנה, תבנית:
אורי סלע

הצלם הראשי:
רן בוגע

מזכיר מערכת חיפה:
אורי רן

מנהל מבצעים:
שלמה אדיר

קול יבר.

אחרי שפירסמנו לפני כמה שבועות את הסיפור על מעשה־הגבורה של נתן אלבז, הצעיר המארוקאי שהקריב את חייו כדי לה־ציל את חבריו, הגיב אחד הקוראים במכתב המעורר למחשבה. שאל שמואל הראיבני מתל־אביב: מדוע לא קיבל אלבז, אחרי מותו, את־הצטיינות על מעשהו — כתודה למשפחתו וכאות מחנך לחבריו?

אין ספק שלו היה אלבז חייל בצבא הב־ריטי, היו הוריו מקבלים את צלב־ויקטוריה, האות הגבוה ביותר. לו היה אמריקאי, היה הנשיא תולה על צוואר אמו את מדליית־הכבוד, אף היא האות הגבוה ביותר בארץ. אילם בישראל הוזכר המקרה רק בפקודת־יום. כי מלבד 12 גבורי ישראל, שנבחרו מתוך ים המועמדים הראויים לכך ביום העצ־מאות הראשון, לא נמסר אף לחייל עברי אחד אות המציין את מעשהו.

אין זו שאלה לגבי העבר בלבד. אני מתאר לי שקשה עתה, אחרי שש שנים, להיכנס מחדש לעובי־הקורה של מעשים שקרו בבאב־אל־וואד או בגוש עציון, אף כי חבל שנשכחו. אילם המלחמה־הזעירה על הגבול נמשכת, וכמעט מדי שבוע קורים מקרים שהציבור הרחב אינו שומע עליהם — מעשים של הקרבה עצמית והצלת חיי־חברים. האנשים שביצעו מעשים אלה מתהלכים ברחוב, מבק־שים טרמפ מנהגים העוברים בבוז על פניהם, או מעוררים התמרמרות בנסותם להיכנס לאוטובוס בלי תור.

•

קשה לאדם, שלא היה חייל קרבי, להבין בדיוק את המשמעות העמוקה של אות־הצטיינות. „מי יהיה משוגע עד כדי כך,״ יגיד, „עד שיסכן את חייו בשביל חתיכת־פח?״ אולם בימי המלחמה, כשעוד ההתלכז שמועות בגדודים על הנהגת אותות־הצטיינות בקרוב, ראיתי חברים לא מעטים שקפצו כמשוגעים על התפקידים האיומים ביותר. הם לא עשו זאת למען חתיכת־פח. אולם התקווה כי מעשם יזכה לציון המתאים, שיעלה אותם בעיני חבריהם ביחידה ובבית, לא מילאה תפקיד מבוטל ברגע המכריע.

בחטיבתי הנהיג אבא קובנר ציון קיבוצי — מתן שמות־כבוד ליחידות שהצטיינו בפ־עולה. כמה מלים בדף הקרבי גרמו להתחרות עצומה בין הפלוגות, בימי השיא של הק־רבות. הענקת שם כזה הפכה פלוגה רגילה למדי ליחידה בלתי־רגילה לגמרי.

יש בכך גם צד מוסרי עמוק. בהתעוררי מן הנרקוזה אחרי פציעתי היה מעשי הרא־שון להכתיב לאחת האחיות מכתב למפקד־גדודי, בו דרשתי לציין במיוחד את מפקד־הכיתה שהוציא אותי, תחת אש, והציל בכך את חיי. לא עשיתי זאת רק לשם תודה. אין תודה על מעשה כזה. לעומתו, כל אקט סמלי הוא חסר תוכן. אולם הייתי נעלב לו נוכחתי לדעת שהאיש שעשה מעשה כזה מתהלך בין חבריו כאילו לא קרה כלום. שמחתי כשהשיב לי המפקד שהאיש צוין בפקודת־יום.

•

ישנם, כמובן, כמה וכמה נמוקים נגד מתן אותות.

קודם כל, יש תמיד משום אי־צדק מסוים בחלוקתם. רבים מעשי־הגבורה שאינם נוד־עים לעולם, כי אין להם עדים. במידה רבה תלוי הדבר גם ברצונו הטוב של המפקד — חייל שמפקדו ער לכך יזכה לאות, בעוד חברו, שעשה את אותו המעשה ממש, יצא מקפח כי מפקדו בז לענינים כאלה.

שנית, ישנה נטיה מגעילה בכל הצבאות לרוקן את האותות מתוכנם, על־ידי חלו־קתם בסיטונות למפקדים גבוהים, שלא שמעו מעולם זימזום של כדור. אפשר למניע זאת, על־ידי קביעת אותות מסוימים, הניתנים אך ורק לחייל בעד מעשי־גבורה תחת אש יעילה. אנשי שרותים ומפקדים, התורמים את תרו־מתם בצורה אחרת (אף כי חשובה כש־לעצמה) יצטרכו להסתפק באותות אחרים.

הגיון קים נגד אינם יכולים לסתור את ההגיון הפשוט, הבריא, הנראה־לעין של ה־נימוקים בעד.

לי נראה שההצעה ההגיונית ביותר היא להעניק (א) אות עליון מיוחד שינתן רק במקרים יוצאים מן הכלל של הקרבה אישית תחת אש, בדומה לצלב־ויקטוריה. (ב) אות לכל חייל הנפצע בפעולה, בדומה ללב־האר־גמן האמריקאי. (ג) תואר יחידתי, ליחידות שביצעו משימה החורגת מגדר הרגיל. (ד) את לאנשי שירותים מצטיינים שעשו מעשים מעל ומעבר לתפקידם. (ה) אות לקציני־מטה ומפקדים גבוהים בעד תיכנון וביצוע פעו־לות מוצלחות.

•

כשקראתי את טיוטת הדו״ח על ועידת חרות, משך את תשומת לבי הקטע שסיפר כי מנחם בגין קרא לאחד מפעילי תנועתו „שקרן מחוצף.״ תמהתי במקצת על ביטוי זה מפיו של בגין, הנזהר בדרך כלל משי־מש במילות־גנאי. לכן סימנתי את הקטע בעפרון אדום, החזרתיו לבדיקה נוספת. אולם גם מודיע שני ושלישי, שנוכחו בועידה, מסרו כי אמנם קרה הדבר בחים הויכוח.

עתה פירסם מנחם בגין מאמר בו תקף בחריפות את העולם הזה על סיפור זה, טען כי אינו נכון. במידה שדבריו משקפים את הדעה כי מוטב להימנע מעלבונות על הבמה הפוליטית, אני מזדהה אתו לחלוטין. נתיחס נא אל הדברים כאילו לא היו.

לעומת זאת, איני יכול להסכים לגמרי להכ־חשתו השניה. העולם הזה אינו צד בענינים הפנימיים של חרות, או של כל מפלגה אחרת. אילם תפקידו למסור לקוראיו אינפורמציה אובייקטיבית ושלמה — לא רק את ההח־לטות הרשמיות, אלא גם את המסתתר מ־אחוריהן.

אמרנו כי המרכז החדש של התנועה נבחר ברוב של קול אחד. מנחם בגין הכחיש זאת, אמר שנבחר פה אחד במליאת הועידה. זה נכון. אולם אנחנו לא דיברנו כלל על מליאת הועידה — החלטותיה לא ענינו אותנו, שהרי היו בגדר פורמליות בלבד. שום הצעה אחרת לא הובאה שם בכלל להצבעה.

ההכרעה האמיתית נפלה לא במליאה, אלא בועדה המתמדת, שהיתה מורכבת מ־17 חב־רים. בועדה זו נבחר המרכז ברוב של קול אחד בלבד. זו האמת. אותה מסר עתון זה בלי משוא פנים.

אם מותר לי להוסיף הערת־לוואי: כל הטענות וההכחשות לא היו באות לו הת־קיימה הועידה בפומבי. אנשים בעלי נסיון, כמנהלי תנועת החרות, היו צריכים לדעת שמגוחך הוא לנסות לשמור בסוד דברים המתרחשים בועידה לעיני מאות צירים. ה־אמת מתגלה תמיד. אולם הסודיות המיותרת נותנת לה טעם־לוואי בלתי־נעים.

הפתרון: לקיים ועידות מפלגתיות ב־פומבי.

שמעי שפירא

מכתבים

מדרך הלוחמים

אני מעריך את העובדה שדווקא אתם הקדשתם מקום כה חשוב למרד ניטו ורשה (העולם הזה 861). עד כה קראתי דברים רבים על מרד זה. אולם תמיד היה הדגש על צינונת. אתם לא הנש־תם אוכף של פראזות כי אם תיארתם את הצד הצבאי, המעשי, שבמרד. ושוב שעשיתם זאת. כי ביום, 11 שנה לאחר האסון, נותים אנשים רבים לשכוח כי לוחמי הגיטאות היו קודם כל לוחמים — לא אנשי־מפלגות שלחמו למען מצע־בחירות זה או אחר.

זלמן פרידנטל, הרצליה

בתוככי חרות

קראתי את כתבתכם על ועידת חרות (העולם הזה 862) כמו סיפור עלילתי מרתק. כי במקום לפרסם טורים יבשים על נאומים ומצעים, סיפר־תם לי על מה שנעשה מתחת לפני השטח. את „משמעות הנאומים וההצעות לאור המאבק הפנימי שבתוך המפלגה. מכתבה בודדה זו למרחי יותר על תנועת החרות מאשר משך שש שנות חברותי בה...

שמואל ת., תל־אביב

אני נוהג לקנות בדרך כלל את העולם הזה ביום ששי. אולם הפעם, ביום רביעי, ראיתי שני נע־רים שקנו את העולם הזה וקרעו אותו לשנים, לאחר שקראו את מה שכתבתם על ועידת חרות. לא היתה לי סבלנות לחכות עד יום ששי: מיד ניגשתי לקיוסק וקניתי את העתון. אחרי שקראתי הגעתי למסקנה שאולי צדקו אותם הנערים. בתו־רת אחד מצירי זכרון־יעקב בועידה זו הרגיז קובע כי הדברים שפרסמתם הם מצוצים מן האצבע...

רבותי, מי נילה לכם את כל הסודות האלה מן החדר?...

דוד שולמן, רמת־גן

כותבים אתם על אנשי חרות: למרות התנגדותם החריפה לשילומים משתמשים הם בבנזין, הנשלח אלינו על חשבון השילומים מגרמניה. במכוניו־תיהם. אם כן, לפי דעתכם, אם נקבל מחר את הקמתן על חשבון השילומים — האם יצטרכו כל חברי תנועת החרות להפסיק לאכול לחם?

צבי גורית, חדרה

לא על הלחם לבדו תחיה החרות.

נדבה, נדבה

יא אללה! שש לירות ביום אחד של קבצנות (העולם הזה 862). וזה על־ידי כתם עתונאי ש־החתים לקבצן. אם כן, קבצן אמיתי, בעל דרגה מקצועית וכמה שנות ותק, יכול להרוויח יותר מנהג אוטובוס.

דוד ביטבול, תל־אביב

...הייתי מייעץ לכמה מהעסקנים הנכבדים שלנו שיסקיקו את כל התמרונים שלהם ויצאו קצת לפשוט יד. זה בוודאי יהיה יותר כדאי — גם להם וגם לציבור האומלל.

שמואל נורמן, חיפה

בוזי זהבי חושב שהוא נילה את אמריקה. אני צריך לאכזב אותו: המדינה כולה כבר נילתה אותה לפניו וחייה מנדבות כל השנים...

שאול ברגר, רחובות

שוד! גזל! סקנדל — שלא לדבר על רמאות, נבזות ועול ציבורי. אני אחד מאלה ששילשלו משבע לפנכה של הקבצן המדומה שלכם... אם אינכם מאמינים לי, הביטו בתמונה בעמוד השני של הדפורמציה. איזה טיפש הייתי... אני רוצה את כספי בחזרה!

חיים גורדון, תל־אביב

יבוש הקורא גורדון על צרות־עינו. האם לא מגיע לקבצן מסכן ומוכה־גורל לקבל כמה פרוטות?

יהודים כאלה

לסיפור על פיטר ארטון (העולם הזה 862) נתתם הקדמה ארוכה על הטיפוסים הפופולריים שחוק השבות מביא ארצה. ואני אומר לכם: לא טי־עוסים אפלים המה. כי אם התגלמות הכשרון היהודי להסתדר בכל מקרה ואף לנצח. הלוואי שהיו לנו כאן מאות אלפי טיפוסים כאלה. אפילו אם ארצות־מוצאם מגרשות אותם כמרגלים ספ־כרים וסתם בלתי־רצויים.

אלחנן זילברשטיין, ירושלים

תהיה זאת תשובה להנר׳ ביידיד שדרש להפסיק את העליה: לרכז בישראל את כל הנגבים, הרוצ־חים והמרגלים היהודיים כאשר הם. נפנה למנהלי בתי־הסוהר בעולם כולו לעזור לנו!

יצחק גרר, רחובות

הסתדרות הגנבים מתנגדת למשקיעי און זרים.

כמה הם מאמינים

אני באמת מבקש את סליחתכם, אבל אני חושב שכל הענין הזה של יהודים שהם נוצרים ונש־ארים יהודים (העולם הזה 862) הוא שטות. כי אדם לא יכול לרקוד על שתי חתונות. כפי שאינו יכול לדגול גם בצלב וגם במגן־דוד. פשוט מאד הוא עלול. יום אחד, בתור נוצרי, להאשים את עצמו, בתור יהודי, שהוא הצליב את ישו הקדוש. ואז עלול הוא לשרוף את עצמו (ויהודי) כנקמה.

דוד שמחון, יפו

רק תקופה מטורפת כמו שלנו יכלה להוליד אנשי רעיונות כאלה...

אלישבע הלמן, נהריה

בזמן שגם יהודים וגם נוצרים איבדו כל שמץ של אמונה בעקרונות דתם סימן מעודד הוא למ־צוא אנשים אשר לא רק מאמינים במשהו, אלא גם מוכנים ללחום ולסבול למען אמונתם זו.

חנן הררי, תל־אביב

...אינני מסכים. אבל זכותם להאמין באופן חופ־שי במה שהכרתם העמוקה אומרת להם כי זוהי האמונה האמיתית.

ד״ר זיגמונד זקס, תל־אביב

אל תיכהל

אני חושב שהכתבה שלכם על פצצת המימן (העולם הזה 861) היתה מונזמת במקצת. אנו מדינת קטנה מכדי שיהיה לנו מה לחשוש מפניו. חוץ מזה, אני מתפלא על השלווה האובייקטיבית שבה אתם מתארים מה שיקרה אם תיפול פצצה כזו בכיכר מונרבי. הלא תאבדו את כל קוראיכם!

דניאל שטוק, תל־אביב

אבל לא את השלווה האובייקטיבית.

פגיעה קלה

בכתבה על יציאתו לארצות־הברית של המתאנרף דוד עובד (העולם הזה 862) הזכרתם את שמי כמאמנו של המתאנרף הנ״ל ואילו אני, למעשה מנהלו. הדבר יכול לפגוע במאמנו האמיתי.

יעקב שלדובסקי, חיפה

נקודה אחת לחובת כותב הרשימה.

היא לא נותנת

כתבתו של מיכאל אלמן על פסטיבל הסרטים בקאן (העולם הזה 862) הינה השניה בסדרה זו ואולי העשירית שקראתי בעתונכם על אותו נושא. ובכולם מדברים על השחקניות האיטלקיות ומר־אים את אזה השופע של נינה לולוברינג׳דה. מה קרה לכם? האם אתם נהנים מחסדים תמורת ה־פרסומת מהשחקנית השופעת?

אלכס דן, טבריה

לדאבוננו, השפע אינו כה גדול.

מה קרה

עד כמה שאני זוכר שיחק מאיר ביקל (העולם הזה 862) תפקיד של שוטר בסרט. לא שוטה בסרט, במחזה טוביה החולב. אמנם אין הבדל גדול. אבל דחילקום.

חנוך מאירי, פתח־תקוה

כמובן, המגיה הוא הסוטה.

תחרות הפרסים

כשנסתיימה תחרות הפרסים שלכם הודעתם כי תיערך הגרלה והתוצאות תפורסמנה כעבור שבוע. מאז עברו שלשה שבועות. מה קרה?

מאיר ברנד, בני־ברק

בגלל המספר הגדול של פתרונות, אורכת בדיקתם זמן ארוך מזה ששוער מראש. ברגע שינמרו רואה החשבון שלום פרושנסקי ועו־רך־הדין ישראל פלדמן לעבור על כל התשו־בות, תתהר המערכת לפרסם את התוצאות.

העולם הבא

השבועון המצויר
לאינפורמציה

חיבורו של דני פושטמן, כיתה ג׳, על הנושא:

„למה אנחנו חוגגים את יום העצמאות?״

בהתחלה בכלל לא חגגו את יום העצמ־אות, למה שאבא אומר שלא היתה בכלל עצמאות. בכנסת בירושלים ישבו המון אנגלים, והם נסעו בכל המכוניות הי־פות. אז הם לא הרשו ליהודים לנסוע לאמריקה, ולקחו את כל חבילות המזון בשביל עצמם. אז בסוף היהודים לא יכלו לסבול יותר וגרשו את האנגלים כמו כלום.

אז הערבים היו נורא רשעים ועזבו את כל הבתים שלהם ואת הפורטרופוס ואת השטיח שיש לנו בחדר איפה שאבא יושב תמיד ואומר ימח שמו מם ההכ־לסה למה גירשנו את האנגלים ימח שמם?

אז אמא אומרת שלא תדבר ככה כש־הילד שומע. אז אבא אומר עזבי אותו הוא בכלל לא מבין מפני שהוא מטומ־טם ואמא אומרת זה יש לו ממך אז אבא אומר באמת למה שרק מטומטם היה מתחתן אתך אז אמא אומרת ככה ודופקת את הדלת.

אז אמא לא בישלה את התרנגולת ש־קיבלנו מן הדוד יוסף מנהלל ואבא היה נורא רעב ואני גם כן אז אבא אמר נו כבר די אל תכעסי אני אקח אותך ל־רמלה איפא שצועדים כל הגמלים וה־חיילים.

אז בשביל זה אנחנו חוגגים את יום העצמאות.

החמשיר ליבנה

אדם שעבר בית־מזמילה
הכריז: „כל ביזבוז נא נגבילה!
אך כדי להסביר
זאת בכפר ובעיר
הכרחי שאבנה קודם וילה!״

החמשיר ליעדת־הביקורת

ועדה שמונתה על הטוהר,
גינתה בעל בית רב־זוהר.
„דירתו רחבה,״
במרירות היא קבעה,
„ממכונית ראש מחלקת הדואר!״